

Tálas Péter

Trump és a brüsszeli NATO-csúcs

A 2018. július 11-12-ei brüsszeli NATO-csúcs katonai szempontból szinte unalmasnak tekinthető, rutinszerűen konvencionális, politikai tekintetben viszont időnként drámai kommunikációs elemeket sem nélkülöző, médiabarát „*diplotainment*” csúcstalálkozó volt. Az Észak-atlanti Tanács (NAC) első ülésén a szövetség belső ügyeit (teherviselés, elrettentés és védelem, déli fenyegetések, partnerség) tárgyalták meg a tagállamok, míg a másodikon a NATO-tagságra aspiráló Grúzia és Ukrajna volt terítéken a szövetség és a két ország vezetői közötti megbeszélésen. Afganisztán kérdését az Eltökélt Támogatás Misszióban (RSM) érdekelt valamennyi ország és nemzetközi szervezet képviselőjének jelenlétében tárgyalták meg, sőt külön koordinációs megbeszélést tartottak az Iszlám Állam ellen küzdő globális koalíció tagjai is.

Katonai téren az állam és kormányfők a szövetség varsói csúcstalálkozóját követően megindult alkalmazkodásának folytatásával kapcsolatos döntéseket hagyták jóvá. Elfogadták a *4 × 30 készenléti kezdeményezést*: 2020-ig 30 zászlóalj, 30 vadászgépszázadot és 30 hajót hoznak olyan állapotba, hogy 30 napon belül bármikor bevetethők legyenek. Döntést hoztak a NATO parancsnoki-irányítási és logisztikai rendszerének javításáról: a mostani hét, 6800 fős parancsnokság mellé két új parancsnokságot hoztak létre (Norfolk – Atlanti Parancsnokság, Ulm – logisztikai parancsnokság), 8000 főre növelve a parancsnoki rendszert. Döntöttek arról is, hogy a stratégiai mobilitás növelése érdekében megkezdik egy „*katonai Schengen*” kiépítését beleértve a katonai szállításra alkalmas hidak és útvonalak fejlesztését az európai kontinensen. Elhatározták, hogy tovább erősítik a közös védelmi műveletekkel kapcsolatos képességeket a *NATO keleti szárnyán*: létrehoznak egy dán vezetésű, észt-lett részvételű többnemzetiségű Északi Hadosztályparancsnokságot a Baltikumban, a lengyelországi északkeleti (Elbląg) és romániai délkeleti (Bukarest) harcászati parancsnokságok mellé, illetve 2024-ig egy Közép-Európai Hadosztályparancsnokságot is Magyarországon. A déli biztonság javítása érdekében pedig egy „*déli intézkedéscsomagot*” hagyták jóvá.

A nemzetközi sajtó tudósításai mégsem ezekről, hanem szinte kizárólag Donald Trump szakértői szemmel értelmezhetetlen kijelentéseiről szóltak a csúcs kapcsán. Az amerikai elnök ugyanis előbb keményen bírálta az európaiakat, hogy keveset költenek a védelemre, majd a 2%-os GDP-követelmény 4%-os megemelésére tett javaslatot. Később azt vetette fel, hogy a tagországok már 2019-ben teljesítsék a 2%-os előírást, mert különben az USA „*önálló védelempolitikai útra lép*”. A döbbenet akkora lett a tagországok delegációi között, hogy a NAC-ülést berekesztették, és egy rendkívüli, zárt körű megbeszélésen kellett tisztázni a helyzetet. Bár az ülés utáni sajtótájékoztatón Trump már úgy fogalmazott, hogy a szövetség „*nagyon együtt van, nincs probléma*”, és a „*találkozó elérte célját*”, a július 11-12-ei brüsszeli csúcstalálkozó egy „*veszekedős csúcsként*” vonul majd be a NATO történetébe. Pedig az állam- és kormányfők minden szempontból a június 7-8-ai védelmi miniszteri találkozó döntéseit hagyták jóvá.